



ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV  
SLOVENIJE

Turjaška ulica 1, 1000 Ljubljana  
tel.: 01 2001-176, faks: 01 4257-293, e-pošta: info@zbd-s-zveza.si

**Kongres ZBDS 2019**  
**Knjižnice – obvladovalke podatkov?**  
(25.–27. september 2019, IZUM, Maribor)

**KLASIFIKACIJA IN POVEZANI PODATKI V KNJIŽNIČNEM OKOLJU:  
PRILOŽNOSTI IN IZZIVI**

**dr. Aida Slavić**  
(Konzorcij UDK)

Oblikovanje sistemov organizacije znanja (Knowledge Organization Systems, KOS), kot povezanih podatkov z namenom zagotavljanja dostopa, izmenjave, obdelave in povezovanja konceptov in njihovih semantičnih odnosov s pomočjo računalniških programov, je že več kot desetletje pomemben del razvoja znotraj okolja semantičnega spleta. Ideja o identifikaciji in povezovanju »pomena« s podatki in informacijskimi viri v odprtem spletnem okolju je bistvena za semantični splet. KOS upravljajo odnose med naravnim jezikom in koncepti (t.j. pomeni), zato jih imenujemo »kontrolirani slovarji«. Zagotavljajo semantične odnose med koncepti, ki jih lahko, če so izraženi na strojno razumljive načine, računalniški programi obdelujejo in izkoriščajo za številne namene pri odkrivanju in upravljanju virov. Sistemi organizacije znanja, ki se uporabljajo na področju knjižnic (predvsem mednarodne klasifikacijske sheme), imajo več pomembnih prednosti za razvoj semantičnega spleta: povezani so z že objavljenimi informacijskimi viri, ki zagotavljajo dodatne vire za verifikacijo in nadaljnjo uporabo semantike; delujejo kot dejanski standardi na področju bibliografske kontrole, ki presegajo nacionalne in jezikovne ovire; v ozadju delujejo postopki normativne kontrole (tj. njihovo vzdrževanje, posodabljanje in objavljanje je nadzorovano); njihovi indeksirni izrazi in oznake so objavljeni v obsežnih zbirkah bibliografskih podatkov. Danes ni nobenega pomembnega sistema organizacije znanja, ki ne bi bil vsaj do neke mere oblikovan na osnovi tehnologije in modela povezanih podatkov. Iz raziskovalne in eksperimentalne faze razvoja modela povezanih podatkov se postopoma oblikujejo zelo uporabne terminološke storitve, ki temeljijo na povezanih podatkih.

Z objavljanjem knjižničnih katalogov kot povezanih podatkov (ki vsebujejo tudi klasifikacijske oznake) in z oblikovanjem sistemov organizacije znanja s tehnologijo povezanih podatkov smo ustvarili pogoje, v katerih se ti podatkovni oblaki lahko avtomatsko povezujejo, na samodejen in nepredvidljiv način pa se lahko z zajemom pridobijo tudi dodatni smiselni odnosi. Poleg uporabe povezanih podatkov knjižnic pri izboljšanjem iskanju virov je vedno večja možnost vpliva povezanih podatkov na bibliografsko obdelavo knjižničnega gradiva in upravljanje zbirk v knjižničnih sistemih. Te nove možnosti pa prinašajo tudi nekatere izzive in so odvisne od boljšega/bolj poglobljenega razumevanja tehnologije povezanih podatkov, bibliografskega okolja in upravljanja klasifikacijskih sistemov. V predavanju bo avtorica na primeru UDK predstavila pregled možnosti in izzivov, s katerimi se srečujejo knjižnice in založniki klasifikacijskih sistemov pri izkoriščanju novih tehnoloških možnosti.